

VIERAAST MAAST 1 ja 2 - erilaisia mutta samanlaisia

Empowerment of Families with Children –hanke 2011-2014

Saimaan ammattikorkeakoulun monikulttuurisuusopintojakso 2013

Risto Venäläinen, Tuula Iivarinen, Outi Kokko-Muhonen, Minna Koponen (toim.)

Saimaan ammattikorkeakoulun julkaisu

Saimaa University of Applied Sciences Publications

Empowerment of Families with Children

This Programme is co-funded by the European Union, the Russian Federation and the Republic of Finland

Saimaan ammattikorkeakoulun julkaisu

Sarja A: Raportteja ja tutkimuksia 45

ISBN 978-952-7055-03-8 (PDF)

ISSN 1797-7266

Sisällysluettelo

Johdanto	3
OSA I: ERILAISIA MUTTA SAMANLAISIA.....	4
1. Kaunis ja kohdattu ihminen	4
2. Monikulttuurisuusopinnot Sosiaali- ja terveysalan koulutuksessa, opettajan puheenvuoro	5
3. Vieraast maast 1 ja 2, opiskelijoiden puheenvuoro.....	6
4. Monikulttuurinen media.....	7
OSA II: OPINTOJAKSOJEN TOTEUTUS	8
5. Opintojaksojen suunnittelu	8
6. Enpi-ohjelmakausi 2007-2013	9
7. Opintojaksojen rakentuminen	10
8. Opintojakson toteutus	12
9. Opiskelijapalaute opintojaksoista.....	13
10. Lopuksi	16
KIRJOITTAJAT	17

Johdanto

Tämä julkaisu on koottu vuoden 2013 aikana Saimaan ammattikorkeakoulussa toteutetusta Vieraast maast 1 ja 2 – erilaisia mutta samanlaisia – opintojaksoista.

Opintojaksot ovat olleet osa Empoverment of Families with Children- hanketta, jonka yhtenä tavoitteena on ollut Venäjän ja Suomen palvelu- ja perhekulttuureita koskevan keskinäisen yhteisymmärryksen lisääminen ja kulttuurienvälisen vuorovaikutuksen edesauttaminen. Lisäksi hankkeen puitteissa toteutettujen opintokokonaisuuksien tavoitteena on ollut monikulttuurisuuteen liittyvien opintojaksojen kehittäminen niin Saimaan ja kuin Kymenlaakson ammattikorkeakouluissa.

Saimaan ammattikorkeakoulussa opintojaksot ovat muodostaneet eheän kokonaisuuden liittäen eri alojen ja kulttuuritaustojen tietämyksen yhteen, tukien näin hankkeen tavoitteita kulttuuritietämyksen lisääjinä, kulttuurisensitiivisyyden herättäjinä ja monikulttuurisuuteen liittyvän opintojaksokokonaisuuden kehittäjänä.

Vieraast maast 1 ja 2 -opintojaksot ovat syntyneet monen tahon yhteistyön tuloksena. Haluamme kiittää erityisesti kaikkia opintojaksokokonaisuudelle osallistuneita luennoitsijoita oman kulttuuritietämyksensä jakamisesta ja hedelmällisestä yhteistyöstä. Lisäksi haluamme osoittaa kiitokset tämän julkaisun kirjoittamiseen osallistuneille henkilöille. Kiitos kuuluu myös opiskelijoille, jotka opintojakson myöhäisestä ajankohdasta huolimatta osoittivat kiinnostustaan kulttuuritietämystä kohtaan ja osallistuivat innokkaasti opintojaksoille. Heiltä saamamme palaute on äärettömän arvokasta ja huomioidaan uusien opintojaksojen suunnittelussa ja työstämisessä.

Lappeenrannassa

Julkaisun toimittajat

OSA I: ERILAISIA MUTTA SAMANLAISIA

1. Kaunis ja kohdattu ihminen

Jani Toivola

Moninaisuus on kirkasta ja kaunista arkipäivää suomalaisessa yhteiskunnassa. Eri kulttuurit ja elämäntavat sekoittuvat yhä enemmän ja ne ovat ennen kaikkea osa ihmisten arkea. Ratkottavana on paljon uusia pelisääntöjä kulttuureista, uskonnoista, uskomuksista, tavoista ja tottumuksista. Käsite suomalaisuudesta laajentuu ja näin tuleekin olla.

Mitä vahvemmin jokainen kokee olevansa osa yhteiskuntaa, sitä enemmän meillä on mahdollisuus luoda osallisuutta sekä edistää ja ylläpitää hyvinvointia. Osallisuuden tunne syntyy katseen, puheen ja kohtaamisen kulttuurista. Siitä tunteesta ja arjesta, jossa jokainen meistä saisi elää yhteiskunnassa, jossa minua katsotaan tarinastani, taustastani, elämänvalinnoistani tai ihonväristäni huolimatta aina ja kaikkialla silmiin. Tämä edellyttää joustavia palveluita, jotka ottavat huomioon jokaisen ihmisen yksilöllisyyden. Erilaiset tavat ja muodot olla perhe, rakastaa, tehdä työtä ja rakentaa elämää.

Jokaisella ihmisellä on avainrooli tässä osallisuuden luomisessa. Oma kokemukseni mukaan meillä Suomessa on enemmän pelkoa ja arkuutta kuin puhdasta rasismia tai syrjiviä ennakkoluuloja. Ihmisillä on vahva halu toimia oikein, mutta samalla pelkäämme tekevämme virheitä, loukkaavamme toista tai meiltä puuttuu puhtaasti tietoa voidaksemme toimia asiantuntevasti ja ammattitaitoisesti.

Tämän pelon edessä teemme helposti valinnan olla mieluummin lähestymättä toista. Näin ainakin varmistamme virheettömyytemme. Arjen kysymysmerkkejä löytyy erityisen paljon, kun puhumme eri kulttuurien välisistä kohtaamisista. Samaan aikaan monikulttuurisuus näyttäytyy kaikkialla kouluissa, päivähoitossa, terveydenhuollossa ja sosiaalipalveluissa. Päivähoitossa ja kouluissa se heijastuu vahvasti myös koulun tai päiväkodin ja kodin väliseen yhteistyöhön. Jos erilaisuuden kohtaamisen liittyviä taitoja ei ole kehitetty eikä yhteisymmärrystä löydetä, on kärsijänä yleensä lapsi tai nuori.

Olemme luonnostamme hiljaisuuteen ja etäisyyteen helposti luottava kansa. Osoitamme kunnioitusta toista ihmistä kohtaan antamalla hänelle tilaa, olemalla tunkeilematta. Emme katso emmekä puutu. Mieluummin ehkä odotamme toiselta signaalia tai lupaa puhua, kysyä tai lähestyä. Tämän pelon ja arkuuden tilalle meidän tulisi löytää rohkeus, uskallus ja taidot kohdata. Pahinta on, jos näemme edessä ihmisen, joka tarvitsee apua tai tukea, mutta oman pelkomme tai epävarmuuden vuoksi jätämme käden ojentamatta tai teemme sen hyvin varoen ja jätämme viestimme puolitiehen. Toiselle osapuolelle tuo hiljaisuus, etäisyys tai uskalluksen puute kysyä näyttäytyy ulos jättämisenä, tuen puutteena ja ovien sulkeutumisena. Tämän ihmisen kohdalla palvelut ja apu jäävät saavuttamattomiin ja tilalle tulee pelkkä yksinäisyyden ja epätoivon tunne.

Tämä pätee kaikkiin kohtaamisiin. Puhumme sitten eri kulttuureista, miehenä tai naisen olemisesta, seksuaalivähemmistöistä tai eri-ikäisistä ihmisistä. Minulla on ollut ilo ja kunnia olla todistamassa monia hienoja hankkeita, joissa näitä kohtaamisia on pyritty edistämään. Väistämätön lopputulos on, että jokainen saa jotain. Ammatilainen saa tyydytyksen tunteen aidosti työssään onnistuessaan ja asiakas tulee kohdatuksi. Meillä on joka päivä mahdollisuus valita pelon sijaan rohkeus. Tietämättömyyden sijaan taito ja osaaminen, jonka kautta pääsemme toteuttamaan itseämme ja tukemaan ja kutsumaan mukaan kanssakulkijamme.

2. Monikulttuurisuusopinnot Sosiaali- ja terveysalan koulutuksessa, opettajan puheenvuoro

Tuula Ilvarinen

Maahanmuuttajataustaiset ihmiset ovat pysyvä osa suomalaisen yhteiskunnan arkipäivää. Heidän kotouttamistoimien ohella kantaväestön kulttuurien tuntemusta on tuettava. Työssä ja elämässä päädyimme yhä useammin tekemisiin muista maista muuttaneiden asiakkaiden, potilaiden ja työtovereiden kanssa. Ymmärrämmekö ja tunnemmeko asiakkaamme – potilaamme kulttuuria, osaammeko auttaa oikealla tavalla? Millaista apua, hoitoa ja tukea asiakkaamme tarvitsevat? Miten yhteistyö sujuu ulkomaalaistaustaisen työtoverin kanssa?

Suomi vastaanottaa tänä vuonna (2014) 500 syyrialaista turvapaikanhakijaa, joille on jo löytynyt kuntapaikka. Osa Suomen kunnista on päättänyt nostaa pakolaiskiintiötään Syyrian kriisin vuoksi, mutta pakolaisia vastaanottaa myös joukko kokonaan uusia sijoituskuntia. Turvapaikan saaminen edellyttää aina vastaanottavien kuntien löytymistä. Se voi tuntua haasteelliselta talousvaikeuksissa oleville kunnille, mutta Työ ja elinkeinoministeriön tilastojen mukaan kuitenkin juuri vaikeuksissa kamppailevat kunnat ovat innokkaampia pakolaisten vastaanottamisessa. Talousvaikeuksissa elävillä kunnilla näyttäisi olevan enemmän myötätuntoa vaikeuksissa oleville ihmisille.

Saimaan ammattikorkeakoulussa toteutettiin Monikulttuurisuus – opintojaksot keväällä 2013 (3 op) ja syksyllä 2013 (3 op). Koulutus koostui luennoista, workshoppeista, pienryhmätyöskentelystä ja verkko-opiskelusta. Keväällä 2013 käsitelimme erilaisuuden haasteita ja niiden kohtaamista yleisesti, haasteiden tuomia mahdollisuuksia ja erilaisuutta alueellisena ilmiönä Kaakkois-Suomessa. Kevään loppuun tarkastelimme monikulttuurisuutta voimavarana.

Syksyllä 2013 monikulttuurisuus – kurssin aiheina olivat Suomalainen ja venäläinen kulttuuri, Muslimit Suomessa, Elämää kahden kulttuurin perheessä ja Media - monikulttuurisuus. Kurssin loppuun opiskelijoilla ja maahanmuuttajaperheillä oli mahdollisuus tutustua ja ystävystyä viettämällä vapaa-aikaa esimerkiksi keilaten, ulkoillen, keskustellen kahvikupin ääressä. Jotkut pienryhmät tapasivat kodeissa.

Opintojaksojen toteuttamisen jälkeen näkemykseni on, että eri kulttuurien ymmärtämistä on tutustua myös kyseisen kulttuurin historiaan. Monissa kulttuureissa uskonto on ihmisen voimavara arjessa ja se ohjaa arjen toimia ihan eri laajuudessa kuin meillä suomalaisilla. Tämän asian toivat

esille myös ulkomaalaistaustaiset luennoitsijat. Eettisten arvojen oivaltamisessa on tiedostettava omakin arvopohjansa, jota emme tule ehkä aina ajatelleeksi toimissamme ja päätöksenteossa. Poliitiikka, uskonto ja huumori ovat minulle asioita, joissa neljän ja puolen vuoden ulkomailla työskentelyni ja asumiseni jälkeen noudatan hienovaraisuutta kohdatessani ulkomaalaisia ihmisiä.

Tuoreen Pirjo Kaakisen väitöstutkimuksen (2013) mukaan suomalaispotilaat kokivat saaneensa paljon tietoa, mutta ohjauksesta puuttui yhteys potilaan arkeen. Tältä pohjalta voisi päätellä, että ulkomaalaistaustaisen asiakkaan kohdalla kulttuurikysymysten tuntemus entisestään korostuu. Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja arvioidaan erilaisilla tyytyväisyyskyselyillä. Niiden avulla pyritään selvittämään, miten hyvin palvelut vastaavat asiakkaiden ja potilaiden tarpeita. Tutkimukset osoittavat, että ongelmia eivät yleensä aiheuta maahanmuuttajat vaan valtaväestön asenteet. Tarvitsemme lisää tutkimustietoa.

Ammattikorkeakoulussa tehtävämme kouluttajina on huomioida muutokset väestön rakenteissa ja kouluttaa ammattihenkilökuntaa, jolla on paitsi ammattitaitoa, myös valmiuksia kohdata kulttuuritaustaltaan erilaisia ihmisiä. Minulle opettajana näiden opintojaksojen suunnittelu ja toteutus yhdessä opiskelijoiden ja eri alojen opettajien kanssa oli avartava ja haasteellinen kokemus.

Meillä on jo nyt lukuisia hyviä esimerkkejä Suomeen tulleista, ulkomaalaistaustaisista pakolaisista, jotka ovat kasvaneet ja varttuneet yhteiskunnan voimavaraksi ja kaivatuiksi kielitaitoisiksi ammattilaisiksi. Jatkakaamme rohkeasti tutustumista uusiin kulttuureihin.

3. Vieraast maast 1 ja 2, opiskelijoiden puheenvuoro

Taru Heinonen, Noora Koponen & Maiju Ulvinen

Monikulttuurisuus on lisääntynyt Suomessa ja yhä useammin saamme työkentillä kohdata vieraasta kulttuurista tulevia ihmisiä. Varsinkin sosiaali- ja terveysalalla kohtaamisilta ei voi välttyä. Meille tuli mahdollisuus osallistua Saimaan ammattikorkeakoulun ja Empowerment of Families with Children -hankkeen järjestämille Vieraast maast -opintojaksoille. Opintojaksot kuulostivat mielenkiintoisilta, erilaisilta ja tärkeältä lisältä opintokokonaisuutemme. Kurssit osoittautuivat mainioiksi ja herkkuna kakun päällä oli vielä reilu määrä opintopisteitä.

Opintojakso tarjosi mahdollisuuden tutustua muiden koulutusalojen opiskelijoihin sekä meille vieraista kulttuureista tuleviin ihmisiin. Lisäksi ulkopuoliset asiantuntijaluennoitsijat toivat uusia näkökulmia kulttuuriseen monimuotoisuuteen sekä erilaisista kulttuureista tulevien ihmisten kohtaamiseen.

Opintojaksoilla pääsimme kurkistamaan erilaisiin kulttuureihin. Esimerkiksi Roman Schatz kertoi osuvasti suomalaisesta kulttuurista ja Hussein Muhammed avasi kiinnostavia näkökulmia muslimien

kulttuurista. Lisäksi paneuduimme monikulttuurisiin perheisiin Anita Novitskyn opastuksella, kurkistimme median maailmaan monikulttuurisuuden näkökulmasta ja pohdimme erilaisuuden kohtaamista sekä sen haasteita ja mahdollisuuksia.

Kulttuurien tuntemus voi auttaa hyvän vuorovaikutuksen syntyymiseen toisesta kulttuurista tulevan ihmisen kanssa. Toisaalta jokaisella ihmisellä on kuitenkin oma kulttuurinsa, joka on aina toiselle vieras. Itse asiassa kaksi kulttuuria törmäävät aina, kun kohtaamme toisen ihmisen. Loppupeleissä tärkeintä on siis kohdata ihminen ihmisenä – avoimesti ja arvostavasti.

Kulttuurin lisäksi on hyvä kiinnittää huomiota yhteiskunnallisiin olosuhteisiin. Kulttuurin takana ja kulttuuria muokkaamassa olleet ja olevat olosuhteet ovat erilaisia eripuolilla maailmaa. Millä tavoin esimerkiksi sota tai jatkuva sodan uhka vaikuttavat kulttuuriin ja ihmisiin? Entä teollistuminen tai äärimmäinen köyhyys ja nälänhätä?

Monikulttuurisuus on laaja ja monimuotoinen käsite. Kurssi auttoi avaamaan sitä mitä kaikkea monikulttuurisuuden käsite sisältää ja mitä kaikkea siihen liittyy. Suurimpana oivalluksena koemme sen, että oma kulttuuri täytyy tuntea ennen kuin voi ymmärtää toisen ihmisen kulttuuria. Vieraast maast -opintojaksoja kuvaavat parhaiten sanat kattava, monipuolinen, kiinnostava ja antoisa.

4. Monikulttuurinen media

Pekka Lakka

Suomalainen mediasisältö on monikulttuurisempaa kuin koskaan aiemmin. Jos asian paikallistaa, kertoo eteläkarjalainen media erilaisista kulttuureista enemmän kuin koskaan. Tähän on yksinkertainen selitys – Suomi ja Etelä-Karjalan maakunta ovat monikulttuurisempia kuin aiemmin.

Etelä-Karjala on viimeisten vuosikymmenten aikana kansainvälistynyt ripeästi. Venäjä ja venäläiset matkailijat värittävät katukuvaa Lappeenrannassa ja Imatralla. Lappeenrannan ja Imatran rajanylityspaikkojen läpi kulkee yli kuusi miljoonaa ihmistä vuodessa. Lappeenrannan teknillisessä yliopistossa ja Saimaan ammattikorkeakoulussa opiskelee yli 60 maasta lähtöisin olevia nuoria.

Luvut kertovat paljon. Monikulttuurisuus on läsnä jokaisena arkipäivänä rajamaakunnassa.

Mediassa monikulttuurisuutta käsitellään jollain tavalla päivittäin. Etelä-Saimaa kirjoittaa Venäjästä ja venäläisistä useana päivänä viikossa. Olisi omituista, jos ei kirjoittaisi, koska ilmiö on maakunnassa niin merkittävä.

Venäläiset herättävät edelleen voimakkaita tunteita kantaväestössä. Etelä-Saimaan mielipidepalstoilla käsitellään venäläisiä usein. Lehden mielipidepalstalla ei julkaista rasistisia viestejä, joita joskus joudutaan karsimaan kovalla kädellä editointivaiheessa.

Lehden linjana on kansainvälistymisen tukeminen ja moniarvoisen yhteiskunnan lujittaminen. Välillä lehden linja herättää pienessä lukijajoukossa kiivaita tunteita. Palautteet voivat olla varsin särmikkäitä.

Silti maakunnan kantaväestön suhtautuminen eri kulttuureihin ja kansallisuuksiin on muuttunut koko ajan suvaitsevaisemmaksi. Kantaväestö ymmärtää, että rajamaakunnassa kansainvälisyys lisää alueen elinvoimaa. Vahvasti teollisuuteen nojannut maakunta on muuttunut yhä enemmän palvelualueeksi.

Median tehtävänä on selittää asioita niiden oikeilla nimillä. Kun ruokolahtelainen kansanedustaja Suna Kymäläinen teki lakialoitteen, jonka motiivina oli rajoittaa ETA-alueen ulkopuolelta tulevien ihmisten oikeutta omistaa kiinteistöjä Suomessa, jutuissa aloitetta kommentoivat sen puolustajat ja vastustajat. Aloite ja sitä seurannut uutisointi poiki pitkän keskustelun mielipidepalstalla.

Etelä-Saimaan tehtävänä on olla eteläkarjalaisen ihmisen puolestapuhuja. Lehti ei erottele maakunnan ihmisiä heidän etnisen taustan mukaan. Etelä-Saimaalle sopii mainiosti se, että lehti voi heiluttaa lippua mahdollisimman monikulttuurisen väestön edessä.

On erilaista tehdä journalismia Etelä-Karjalassa kuin vaikkapa Pohjanmaalla. Molemmissa paikoissa on omat hyvät puolensa. Silti eteläkarjalaisella medialla mahdollisuuksia, joita muualla ei ole. Se paitsi uutisoi kansainvälisen maakunnan asioista myös kehittyy itsekin kansainväliseksi toimijaksi.

Etelä-Saimaata julkaiseva Sanoma Lehtimedia julkaisee matkailijoille suunnattua Finturist-lehteä sekä ylläpitää venäjänkielistä Finskidka-verkkopalvelua. Kansainvälinen maakunta kansainvälistää myös median liiketoimintaa.

OSA II: OPINTOJAKSOJEN TOTEUTUS

5. Opintojaksojen suunnittelu

Risto Venäläinen

Empowerment of Families with Children projektia aloitettiin suunnitella jo usea vuosi ennen projektin alkamista. Alkuvaiheessa suunnitteluryhmässä oli mukana useita sellaisia tahoja, jotka eivät tulleet mukaan toteutettavaan projektiin, mm. Lappeenrannan kaupunki, Väestöliitto ja Eksote. ENPI rahoitusinstrumentti otettiin käyttöön EU:n ohjelmakaudella 2007-2013. Ohjelman hyväksyminen EU:ssa ja Venäjällä kesti kuitenkin vuosia ja rahoituksen haku aukesi vasta keväällä 2010 ja rahoituspäätös saatiin lopulta 29.4.2011.

Empowerment-projektia suunniteltiin aluksi Saimaan ammattikorkeakoulun hallinnoitavaksi mutta jossain vaiheessa suunnitteluun tuli mukaan Palmenian Kotkan yksikkö, joka oli toteuttanut aiemmin Empathos-projektin. Heillä oli valmiit yhteydet venäläisiin partnereihin ja idea uudesta projektista, jota suunniteltiin aluksi nimellä Empathos 2.

Monikulttuurisuuskoulutuksen ja henkilöstön työohjauksen tarve nousi siitä, että Kaakkois-Suomeen oli lähivuosina muuttanut huomattava määrä venäläistaustaisia ihmisiä, joilla oli tarve saada sosiaali- ja terveyspalveluja Suomessa. Työntekijät joutuivat yhä useammin tilanteisiin, joissa tietoa ja ymmärrystä toisista kulttuureista tarvittiin. Suomen ja Venäjän yhteiskuntien erilaisuus, erilainen lainsäädäntö ja käytännöt sosiaali- ja terveyspalveluissa aiheuttivat monesti epätietoisuutta ja väärinymmärryksiä asiakastilanteissa venäläistaustaisten ja muidenkin maahanmuuttajien kanssa.

Vastaukseksi tähän tarpeeseen ryhdyttiin suunnittelemaan Saimaan ja Kymenlaakson ammattikorkeakoulujen opiskelijoille koulutusjaksoja, jotka parantavat valmiuksia työskennellä muista kulttuureista tulevien asiakkaiden ja työtovereiden kanssa sekä samaan tarkoitukseen kehitettyä työohjausta ja henkilöstön koulutusta Etelä-Karjalan alueella sote- alan työntekijöille. Työohjaukset toteutettiin Saimaan AMK:n toimintana viidessä eri työyhteisössä Etelä-Karjalassa ja yhdessä Kymenlaaksolaisessa työyhteisössä vuosina 2011-2014.

Projektin käynnistyessä perustettiin työryhmä suunnittelemaan monikulttuurisuuskoulutuksen sisältöjä ja rakennetta projektissa työskentelevistä Saimaan ammattikorkeakoulun opettajista. Työryhmän työskentelyyn osallistui erittäin aktiivisesti myös kaksi AMK:n opiskelijaa. Ryhmässä ideoitiin nimeä koulutusjaksoille ja valituksi tuli nimi ” Vieraast maast”. Opintojaksot toteutettiin kahtena erillisenä kolmen opintopisteen jaksona vuosina 2012 ja 2013.

6. Enpi-ohjelmakausi 2007-2013

VIERAAST MAAST 1 ja 2 – erilaisia mutta samanlaisia opintojakso toteutettiin osana ENPI- *ohjelman puitteissa rahoitettua Empoverment of families with children- hanketta (2011-2013)*. Rajat ylittävä yhteistyö EU:n ulkorajoilla ja siten myös Suomen ja Venäjän välillä toteutetaan osana Euroopan naapuruus ja kumppanuusinstrumenttia (ENPI) ohjelmakaudella 2007 – 2013. Kaakkois-Suomi – Venäjä ENPI CBC ohjelma on yksi kolmesta Suomen ja Venäjän rajalla toteutettavista ohjelmista. Etelä-Karjalan liitto vastaa hallintoviranomaisen tehtävistä ja velvollisuuksista Kaakkois-Suomen ohjelmassa. Hallintoviranomaisen tehtävät on osoitettu hallinto- ja talousyksikölle. Ohjelma pyrkii tukemaan rajat ylittävää yhteistyötä ohjelma-alueella. Tavoitteena on edistää ohjelma-alueen asemaa yhtenäisenä talousalueena, liikenne- ja logistiikkakeskittymänä, vahvistaa sen kilpailukykyä ja investointivetovoimaa sekä parantaa ympäristön tilaa, elintasoja ja alueen asukkaiden kaikenpuolista hyvinvointia. Ohjelman virallinen kieli on englanti. Lisätietoa Euroopan Union naapuruuspolitiikasta Development and Cooperation – EUROPEAID and European Neighbourhood Policy.

Julkaisu koostuu kahdesta osiosta. Ensimmäinen osio sisältää luennoitsijoiden, opettajien ja opiskelijoiden ajatuksia aiheeseen liittyen. Toisessa osio sekä käytännön to,

EU-komissio on hyväksynyt ohjelma-asiakirjan (Joint Operational Programme JOP) 19. joulukuuta 2008 joka on sen jälkeen tarkistettu ja johon on tehty kaksi sopimuslisäystä 2010.

7. Opintojaksojen rakentuminen

Outi Kokko-Muhonen

Empowerment of Families with Children -hankesuunnitelmaan oli kirjattu yhdeksi tavoitteeksi kahden 3 op:een koulutusmoduulin toteuttaminen monikulttuurisuuteen liittyen. Tarkoituksena oli tuottaa työelämään ja tuleville työntekijöille monikulttuurisissa työyhteisöissä ja monikulttuuristen asiakkaiden kanssa työskentelyyn lisää valmiuksia. Opintojaksot toteutettiin kaikille sosiaali- ja terveysalan opiskelijoille vapaasti valittavina opintoina lukuvuoden 2013 aikana, ensimmäinen kevätlukukaudella ja toinen syyslukukaudella. Molempia opintojaksoja markkinoitiin hyvissä ajoin sekä sähköpostilla ryhmänohjaajien kautta kaikille sote-alan opiskelijoille, että käytävälmoituksin. Opintojaksoista kerrottiin myös kunkin koulutusalan opettajakokouksissa. Ensimmäiselle opintojaksolle osallistui 43 opiskelijaa, toiselle opintojaksolle 36 opiskelijaa, eli yhteensä 79 opiskelijaa opiskeli vuoden 2013 aikana vapaasti valittavina opintoinaan monikulttuurisuuteen liittyviä teemoja Saimaan ammattikorkeakoulussa..

Opintojaksojen sisällöt rakennettiin työryhmänä, johon kuuluivat monikulttuurisuus-opintojaksojen vastuunopettaja Outi Kokko-Muhonen (sosiaaliala) sekä opettajat Tuula Iivarinen (hoitotyö), Marja Turkki (kuntoutus) ja syksyn toteutuksen osalta myös Minna Koponen (sosiaaliala). Lisäksi työryhmässä olivat mukana projektipäällikkö Risto Venäläinen sekä sosionomi-opiskelijat Hanna Kainulainen ja Melanie Matern-Riihelä, joiden työskentely työryhmässä oli osa heidän opintojaan. Lisäksi opiskelijat tekivät toiminnallisen oppimateriaalinsa syksyn opintojaksoon liittyen.

Opintojaksot päädyttiin toteuttamaan lukujärjestysteknisistä syistä iltaopintoina keskiviikkoiltaisoin noin kerran kuussa. Molempiin opintojaksoihin sisältyi viisi lähiopetusiltaa klo 16–20. Tämän lisäksi opintojaksoihin liittyi verkko-opiskelua Moodle-oppimisympäristössä sekä erillisiä oppimistehtäviä. Työryhmä osallistui kaikkiin iltoihin ja työryhmän opettajajäsenet hoitivat verkko-opintojen ohjauksen vuorotellen.

Työskentely opintojaksojen toteuttamiseksi alkoi, kun hanke kokonaisuudessaan käynnistyi syksyllä 2011. Kevään 2012 aikana ryhdyttiin pohtimaan opintojaksojen kohderyhmää; keskustelua käytiin siitä, markkinoidaanko opintojaksoja kaikille Saimaan amk:n koulutusalojen opiskelijoille ja lisäksi vielä työelämälle. Hankesuunnitelma oli tältä osin väljä, joten asia jäi työryhmän päätettäväksi. Lopulta päädyttiin siihen, että opintojaksot toteutetaan pilottina vain sote-alan opiskelijoille, jolloin opintojaksojen hallinnointi ja järjestäminen kohtuullistuisi.

Työryhmä keskusteli paljon toteutettavien opintojaksojen sisällöistä ja rakenteesta. Alkuun pohdittiin paljon sitä, mistä näkökulmasta on syytä aloittaa. Yleisesti tiedossa oli, esim. erilaisen opiskelijapalautteen kautta, että opiskelijat ja myös työelämä kaipaa lisää tietoa erilaisista

kulttuureista. Työryhmä päätyi kuitenkin siihen, ettei erilaisiin kulttuureihin tutustuminen ole ensimmäinen asia, josta haluamme lähteä liikkeelle silloin, kun ryhdytään pohtimaan erilaisten, muualta ja muista kulttuureista tulleiden ihmisten kanssa työskentelyä. Päädyimme siihen, että tärkeämpää on aloittaa tarkastelemalla sitä, mistä erilaisuus rakentuu, kuka on erilainen ja millaista on erilaisuuden kohtaaminen.

Tämän linjauksen myötä ensimmäisen opintojakson (Vieraast maast 1) tavoitteet muotoutuivat seuraaviksi : *Opiskelija oppii kohtaamaan erilaisia ihmisiä ja tulemaan toimeen heidän kanssaan, oppii työskentelemään eri kulttuureista tulevien ihmisten kanssa sekä oppii tunnistamaan omia asenteitaan ja ennakkoluulojaan.*

Kaikki viisi ensimmäisen opintojakson koulutusiltaa lähestyi tavoitteiden teemoja kukin omasta näkökulmastaan. Tämän lisäksi halusimme nostaa esiin myös paikallista näkökulmaa sekä jo olemassa olevia, paikallisia hyviä käytäntöjä monikulttuuristen asiakkaiden ja työyhteisöjen kanssa työskennellessä.

Jälkimmäisellä opintojaksolla (Vieraast maast 2) päädyttiin keskittyä vieraiden kulttuurien esittelyyn. Halusimme kuitenkin lähteä liikkeelle omasta kulttuuristamme ja suomalaisuudesta. Ajatuksemme oli, että ymmärtääkseen toista on ensin ymmärrettävä itseä. Halusimme myös korostaa näkemystä siitä, että jokainen ihminen on enemmän kuin vain kulttuurinsa edustaja. Tarvitaan kulttuurista sensitiivisyyttä ja kompetenssia ymmärtää erilaisista kulttuureista tulevien ihmisten välisen kohtaamisen koko kokonaisuus. Niinpä tämän opintojakson tavoite muotoutui seuraavaksi: *Opiskelijoiden monikulttuurisen osaamisen vahvistaminen sekä kulttuurisen kompetenssin lisääminen.*

Kaikki viisi jälkimmäisen opintojakson koulutusiltaa lähestyi tätä tavoitetta kukin omasta näkökulmastaan. Eriyisenä lisänä tällä opintojaksolla halusimme nostaa esiin kahden kulttuurin perheiden kysymyksiä sekä myös medianäkökulmaa monikulttuurisuuteen. Mikä on median vastuu ja valta mielipiteiden vahvistamisessa ja aiheen uutisoinnissa, millaisia näkökulmia sosiaalinen media asiaan tuo?

Kun molempien opintojaksojen tavoitteet oli saatu kirkastettua, alkoi vierailijaluennoitsijoiden etsiminen. Tässä pyrimme hyödyntämään kunkin työryhmän jäsenen omia verkostoja ja kontakteja. Tämä työ vaati työryhmältä paljon aikaa ja yhteisiä keskusteluja ja osoittautui ajoittain melko haasteelliseksi, mutta lopulta kuitenkin saimme jokaiseen koulutusiltaan mielestämme hyviä ja sopivia luennoitsijoita. Osalle heistä hanke maksoi korvauksen, osa taas hoiti luennointitehtävänsä osana omaa työtään ja tuli mukaan ilman korvausta. Luennoitsijat saivat alustavan ehdotuksemme heidän puheenvuoronsa sisällöstä, mutta sisältöjä tarkennettiin ja rakennettiin myös yhdessä heidän kanssaan. Jokaisen luennoitsijan toivottiin puhuvan asiasta nimenomaisesti omasta näkökulmastaan ja omasta kokemuksestaan käsin.

8. Opintojakson toteutus

KEVÄT 2013 VIERAAST MAAST 1 – erilaisia mutta samanlaisia Opintojakson tavoitteet: <ul style="list-style-type: none">- Oppia kohtaamaan erilaisia ihmisiä ja tulemaan toimeen heidän kanssaan- Oppia työskentelemään eri kulttuureista tulevien ihmisten kanssa- Oppia tunnistamaan omia asenteita ja ennakkoluuloja
30.1. ALOITUSSEMINAARI <ul style="list-style-type: none">- aloitussanat projektipäällikkö Risto Venäläinen- kansanedustaja Jani Toivola : MUSTA TULEE ISONA VALKOINEN –TULEEHAN?- keraamikko Antonio Altarriba: lappeenrantalaisena 30 vuotta- improvisaatioryhmä Piste: Kohtaamisia
20.2. ERILAISUUDEN KOHTAAMINEN <ul style="list-style-type: none">- monikulttuurisuuden asiantuntija Anita Novitsky, Väestöliitto
13.3. ERILAISUUS; HAASTEET JA MAHDOLLISUUDET <ul style="list-style-type: none">- kurditaustainen lakimies ja kirjailija Husein Muhammed: luennot + toiminnallinen osuus
3.4. MITEN MEILLÄ KAAKKOIS-SUOMESSA; toimivia käytäntöjä <ul style="list-style-type: none">- hankekoordinaattori Paula Kuikka-Kiljunen: monikulttuurisuus varhaiskasvatuksessa, KIEKO-hanke- hanketyöntekijä, sh, TtM Sirkka Kauppi: Alkuvaiheen terveyspalvelut maahanmuuttajille, pakolaisille ja terveyspalvelujen piiriin hakeutuville- erikoislääkäri Beata Stach-Lempinen: Monikulttuurisuuden haasteet lääkäriyössä- paneelikeskustelu
24.4. MONIKULTTUURISUUS; voimavara tänään ja huomenna <ul style="list-style-type: none">- palveluesimies Merja Heino-Kukkurainen; maahanmuuttopalvelut Lappeenrannassa + kotoutumisprosessi- markkinointiviestintäpäällikkö Mirka Rahman: Kaksin aina kaunihinpi- workshopit
SYKSY 2013 VIERAAST MAAST 2 – erilaisia mutta samanlaisia Opintojakson tavoite: <ul style="list-style-type: none">- Opiskelijoiden monikulttuurisen osaamisen vahvistaminen sekä kulttuurisen kompetenssin lisääminen
4.9. NÄKÖKULMIA SUOMALASEEN KULTTUURIIN <ul style="list-style-type: none">- suunnittelija Helena Valentin, Itä-Suomen alueellinen romaniasiain neuvottelukunta, romanikulttuurista- Roman Schatz, suomalaisuutta saksalaisittain- oppimistehtävän ohjeistus
25.9. NÄKÖKULMIA VENÄLÄISEEN KULTTUURIIN <ul style="list-style-type: none">- opinto-ohjaaja Satu Komi, Itä-Suomen koulu- lääkäri Konstantin Pavlov- Venäjä-asioiden kehityspäällikkö Virve Häkämies, Saimaan amk- paneeli
23.10. MUSLIMIT SUOMESSA –YHTEINEN ARKEMME <ul style="list-style-type: none">- kirjailija, lakimies Husein Muhammed
27.11. ELÄMÄÄ KAHDEN KULTTUURIN PERHEESSÄ <ul style="list-style-type: none">- monikulttuurisuuden asiantuntija Anita Novitsky, Väestöliitto- kahden kulttuurin perheitä
4.12. MEDIA JA MONIKULTTUURISUUS <ul style="list-style-type: none">- päätoimittaja Pekka Lakka- vastuukouluttaja Jaani Väisänen

9. Opiskelijapalaute opintojaksoista

Hanna Kainulainen

Molemmista Vieraast maast -opintojaksoista kerättiin opiskelijapalaute viimeisellä lähiopetuskerralla. Eniten positiivisia mainintoja kummallakin opintojaksolla saivat asiantuntevat luennoitsijat ja mielenkiintoiset aiheet. Erityisesti ne luennoitsijat, jotka toivat puheessaan esiin myös omakohtaisia kokemuksia elämästään maahanmuuttajana tai muuten erilaisena jäivät monelle parhaiten mieleen.

Palaute annettiin nimettömänä ja tietojen luottamuksellinen käsittely luvattiin saatteessa. Kyselyn alussa oli lisäksi lueteltu opintojaksolla käsitellyt aiheet muistin virkistämiseksi.

Kysymyksiä oli neljä ja ne olivat molemmilla kerroilla samat.

- 1) Mitkä olivat mielestäsi kurssin **plussat** (esimerkiksi opetusmenetelmät ja -järjestelyt, käytäntöön linkittyminen, teoria, ym.)?
- 2) Mitkä olivat mielestäsi kurssin **miinukset**, eli mitä voisi kehittää (esimerkiksi opetusmenetelmät ja -järjestelyt, käytäntöön linkittyminen, teoria, ym.)?
- 3) Millaisia oivalluksia työelämää varten sait ja miten?
- 4) Mistä haluaisit tietää lisää?

Pilottijaksolta lomakkeita palautettiin yhteensä 40 kappaletta, syksyllä määrä oli 24. Valtaosassa palautuneista lomakkeista oli vastattu kaikkiin kysymyksiin. Muutama opiskelija kertoi palautteessaan osallistuneensa molemmille opintojaksoille.

Sekä kevään että syksyn palautteiden perusteella moni koki saaneensa eväitä erilaisista kulttuureista tulevien ihmisten kohtaamiseen ja uusia näkökulmia monikulttuurisuuteen. Oman kulttuurin merkitystä sekä omien asenteiden ja ennakkoluulojen tiedostamista pidettiin tärkeänä oivalluksena monessa vastauksessa. Tiedon lisäksi myös tiedonhakuvalmiudet ja rohkeus ottaa selvää asioista olivat lisääntyneet. Opiskelijoiden palautteeseen kirjaama kriittinen palaute koski useimmiten opintojakson järjestelyjä. Monia häiritsi myös se, että luennoitsijat tuntuivat puhuvan osin samoista asioista kuin aiemmat puhujat.

Eniten lisätietoja kaivattiin eri kulttuureista, kakkosjaksolla monella kuitenkin oli jo varmuus siitä, että osaa itse etsiä tarvitsemaansa tietoa. Opintojaksolle lisättäväksi ehdotettiin myös tutustumiskäyntejä, keskustelua, aitoja kohtaamisia ja eri-ikäisten maahanmuuttajien omia kokemuksia Suomesta ja suomalaisesta palvelujärjestelmästä. Opintojaksoilla käytetyt toiminnalliset menetelmät sekä niihin sisältyneet oppimistehtävät keräsivät paljon mainintoja palautteissa.

Toiminnalliset opetusmenetelmät

Kumpikin opintojakso sisälsi luentojen rinnalla myös vuorovaikutusta, kuten keskustelua ja pienryhmätyöskentelyä. Erityisesti ensimmäisellä opintojaksolla toteutettu työpaja jakoi mielipiteitä, myönteisiä kokemuksia oli palautteisiin kirjattu kuitenkin selvästi kielteisiä enemmän. Osallistavia opetusmenetelmiä, keskustelua ja ryhmätyöskentelyä olisi usean opiskelijan mielestä saanut olla runsaamminkin.

Vieraast maast -pilottijaksolla teemaan Erilaisuus: haasteet ja mahdollisuudet sisältyi toiminnallinen osuus, jossa opiskelijat jaettiin pienempiin ryhmiin ja heidän kanssaan pelattiin maahanmuuttoaiheista sanaselityspeliä. He eivät tienneet etukäteen, että illan luennoitsija olisi saapuva esittämään hankalaa maahanmuuttaja-asiakasta ja vaatimaan heiltä palvelua. Toiminta sai palautteessa yhdeksän positiivista ja neljä negatiivista mainintaa. Myönteisissä kommentteissa toiminnallinen osuus muun muassa ”piristi”, ”toi vaihtelua” ja ”laittoi ajattelemaan”. Toisaalta osa koki iltaan sisällytetyn toiminnan ”turhaksi” ja ettei se ”anna itselleen mitään”. Eräs opiskelija arveli, että opiskelijat olisivat ymmärtäneet osallistua paremmin tilanteeseen, mikäli olisivat tienneet siitä etukäteen. ”Nyt se meni useimmilta passiivisesti itse tilanteessa, vaikka nostattikin paljon ajatuksia.”

Syksyn Vieraast maast 2 -opintojaksolla teemaa Kaksikulttuuriset perheet käsiteltiin asiantuntijaluennon jälkeen myös pienryhmissä. Paikalle oli kutsuttu ”eläviä” kaksikulttuurisia perheitä, joilta ryhmät saivat kysellä kokemuksia kahden kulttuurin perheessä elämisen arjesta ja juhlasta. Tämä osuus sai palautteessa yksinomaan myönteisiä kommentteja.

Tehtävät

Kakkosjakson oppimistehtävä keskittyi kokonaan vuorovaikutukseen. Enemmistö palautteeseen vastanneista opiskelijoista otti kantaa tehtävään: yhdeksän opiskelijaa suhtautui siihen myönteisesti, kuusi puolestaan kriittisesti.

Syksyn ensimmäistä luentoa, jonka aiheena oli suomalainen kulttuuri, oli kutsuttu kuuntelemaan opintojaksolle osallistuvien suomalaisten lisäksi monenkirjavia joukko ulkomaalaistaustaisia ihmisiä. Ensimmäisen luento-osuuden jälkeen vierailijoista ja suomalaisista opiskelijoista muodostettiin pareja tai pienryhmiä. Opiskelijoiden tehtävänä oli tavata tämän toisesta kulttuurista muuttaneen ihmisen kanssa muutaman kerran opintojakson aikana ja kirjoittaa siitä refleктоiva raportti. Suomalaiset opiskelijat eivät tienneet tehtävästä etukäteen.

Osa opiskelijoista koki epämiellyttävänä vuorovaikutustehtävän tulemisen yllätyksenä. Eräässä palautteessa todetaan näin: ”Siitä olisi ehdottomasti pitänyt infota etukäteen, että saamme tehtäväksi tutustua vieraasta maasta kotoisin olevaan henkilöön, tämän yllätyksen takia monella jäi kurssi suorittamatta”. Toisessa palautteessa tehtävää luonnehdittiin ”teennäiseksi tavaksi tutustua uusiin ihmisiin”.

Myönteistä suhtautumista vuorovaikutustehtävään kuvailtiin muun muassa sanoilla: ”oli pakko harjoitella kohtaamista toisesta kieli- ja kulttuuritaustasta tulevan kanssa”.

Ensimmäisen opintojakson suurin oppimistehtävä oli kirjareferaatin tekeminen etukäteen kootun kirjallistan yhdestä vapaavalintaisesta teoksesta. Palautteessa ei ollut ainuttakaan negatiivista mainintaa kirjatehtävästä, hyvänä sitä sen sijaan piti kahdeksan opiskelijaa.

Kummallakin jaksolla oli lisäksi pienempiä tehtäviä. Tehtävien kokonaismäärää pidettiin yleisesti ottaen hyvänä.

Oivalluksia

KEVÄT 2013 VIERAAST MAAST 1 – erilaisia mutta samanlaisia
Ensimmäisen Vieraast maast -opintojakson oivallukset liittyivät usein kohtaamiseen ja omien ennakkoluulojen tiedostamiseen.
<ul style="list-style-type: none"> - Eräs opiskelija totesi, että ”ihan sama minne työllistyy, niin voi saada asiakkaakseen ihmisen eri kulttuurista”. - Opiskelijat sanoivat saaneensa enemmän rohkeutta, varmuutta, kärsivällisyyttä ja kekseliäisyyttä maahanmuuttaja-asiakkaiden kohtaamiseen ”nähdä ihminen ihmisenä, ei vain maahanmuuttajana”. - ”Ihmiset ovat enemmän yksilöitä kuin tietyn kulttuurin edustajia.” - ”Ota selvää, älä oletta.” - ”Yhteinen ymmärrys on enemmän kuin minun ja hänen ymmärryksensä summa.” - ”Kaikkeen ei kannata lähteä mukaan suvaitsevaisuuden nimissä, sillä tekee todennäköisesti vain karhunpalveluksen maahanmuuttajille. Aito ihmisten kohtaaminen ja maalaisjärjen käyttö ovat tärkeitä.” - ”Ihmisellä on monia ulottuvuuksia ja omia arvojaan on aina välillä hyvä pohtia. Myös ennakkoluuloja ja niiden syntymistä olisi hyvä pohtia, sekä se että hyväksyy tietyt ennakkoluulot itsessään, mutta ei anna niiden vaikuttaa esim. työhön.”
Maahanmuuton prosessit sekä muuttajien kohtaamat haasteet avautuivat monelle opiskelijalle uudella tavalla.
<ul style="list-style-type: none"> - ”Ymmärsi, ettei ole itse ymmärtänyt aiemmin ollenkaan, että kotoutumisessa ja sopeutumisessa on pitkälti kyse aivan arkisista asioista. Nyt pyrin muistamaan, että minulle itsestään selvät asiat voivat olla eri kulttuurista tulevalle ihan käsittämättömiä.” - ”Vain pieni osa on asioita, jotka maahanmuuttajienkin on osattava / tiedettävä, asiat, jotka toimivat ’maassa maan tavalla’ ja sitten on suurempi toimialue, joissa voi soveltaa omaa kulttuuriaan ja on oikeastaan sama miten toimii.” - ”Tajusin, kuinka suuri asia, kriisi ja shokki uuteen maahan muuttaminen on.”
SYKSY 2013 VIERAAST MAAST 2 – erilaisia mutta samanlaisia
Syksyn palautteissa pohdittiin muun muassa yhteisen kielen merkitystä sekä sitä, miten tärkeää on tuntee oma kulttuurinsa ja olla tietoinen omista asenteistaan, kun kohtaa muista kulttuureista tulleita ihmisiä.
<ul style="list-style-type: none"> - Opiskelijat olivat palautteen mukaan saaneet muun muassa ”hiljaista tietoa, teoriaa” sekä ”rohkeutta ottaa asioita esiin”. - ”Kielen merkitys on tärkeää, ettei synny väärinkäsityksiä, koska se voi olla jopa hengenvaarallista.” - ”Suomalaisuudesta pitäisi olla ylpeä. Miten olla tietoinen omasta asenteesta ja miten edistää suvaitsevaisuutta.” - ”Ei pidä sokaistua liikaa omalle ja oman lähipiirin ajatusmaailmalle.”

- ”Aika vähän tiedän muista kulttuureista. Tiedätkö omasta kulttuuristakaan kovin paljon. Ihmiset elävät ja työskentelevät uskomuksien varassa.”

10. Lopuksi

Risto Venäläinen, Minna Koponen

Edellä on kuvattu Vieraast maast 1 ja 2 – erilaisia mutta samanlaisia – opintojaksokokonaisuuksien elinkaari. Kokemus opintojaksoista on ollut hyvin positiivinen ja luennot ovat mahdollistaneet hienoja kulttuurisia kohtaamisia. Maailma muuttuu ja sähköiset yhteydet mahdollistavat sen, että lähes jokainen on jollakin tapaa linkittynyt ympäröivään yhteisönsä tai eri kulttuureihin. On tärkeää, että ihmisillä, opiskelijoilla ja opettajilla on kulttuurisia valmiuksia toimia eri kulttuuritaustaisten ihmisten kanssa.

Jotta voimme ymmärtää käsitettä kulttuuri, on meidän tiedostettava, mitä kaikkea kulttuuri voi sisältää. Kulttuurin määritelmään vaikuttaa olennaisesti, miten haluamme sen määritelmän syntyvän. Keskustelemmeko kulttuurista sosiologian, kulttuuriantropologian, kasvatopsykologian vai sosiaalipsykologian näkökulmasta? Haluammeko tietoa ryhmien välisistä suhteista, ihmisen omista subjektiivisista kokemuksista, ihmisyyhteisölle tyypillisistä yhteisöllisistä elämäntavoista vai haluammeko tarkastella yhteiskuntaa, sen jäseniä ja sen rakenteita? Haluammeko tiedostetusti edetä yksilöstä yhteisöön vai toisin päin? Ymmärtääksemme kulttuurimääritettä yksilötasolla on meidän ymmärrettävä mitä kaikkea se voi olla yhteisötasolla. Kulttuurisia tasoja ja ulottuvuuksia ei voi koskaan erottaa puhtaasti vain koskemaan yksilöä tai yhteisöä, sillä molempien vaikutus toisiinsa on selkeä. Kulttuuriset kohtaamiset perustuvat aina vastavuoroisuuteen, jossa tärkeää on avoin dialogi ja uteliaisuus erilaisuutta kohtaan.

Opintojaksokokonaisuudet ovat avanneet mahdollisuuden vastavuoroiseen kulttuurien kohtaamiseen, jossa tärkeää on erilaisten ajattelu- ja toimintatapojen esiin tuominen. Jatkossa on tärkeää pohtia, miten hankkeen mahdollistaman opintojakson opit siirtyvät tuleviin opintojaksoihin ja miten monikulttuurisuusopinnoista saadaan pysyvä käytäntö oppilaitoksen tasolla. Tärkeää on vahvistaa osaamista, joka auttaa löytämään keinoja, joilla kulttuurien välinen yhteistyö ja vastavuoroinen oppiminen jatkuisivat tulevaisuudessakin!

KIRJOITTAJAT

Tähän julkaisuun kirjoittaneet ja opintojaksolla vierailevina luennoitsijoina toimivat kansanedustaja Jani Toivola ja Pekka Lakka, kirjoittaja on Sanoma Lehtimedian maakuntalehtien Etelä-Saimaan, Kouvolan Sanomien ja Kymen Sanomien vastaava päätoimittaja.

Lisäksi julkaisuun ovat kirjoittaneet seuraavat henkilöt Saimaan ammattikorkeakoulusta;

Risto Venäläinen on toiminut Empowerment of Families with Children – hankkeessa alueellisena projektikoordinaattorina Etelä-Karjalassa toimipaikkana Saimaan ammattikorkeakoulu. Hän on toiminut useissa Venäjäjyhteistyöhankkeissa yli kymmenen vuoden ajan. Eläkeiän lähestyessä, tämän hankkeen päättyessä huhtikuussa 2014, hänen kiinnostuksen kohteitaan ovat musiikki, purjehdus, matkailu ja lapsenlapset.

risto.venalainen@saimia.fi

Tuula Iivarinen, TtM, kättilö, toimii Saimaan ammattikorkeakoulussa terveysalan koulutusohjelmassa lehtorina. Hän on osallistunut Empowerment of Families with Children – hankkeen vuosina 2011 - 2014. Hankkeessa toteutettiin Vieraast maast 1 ja 2 – erilaisia mutta samanlaisia opintojaksot, joiden suunnittelussa ja toteutuksessa Tuula on ollut mukana. Hän on kiinnostunut kansainvälisyydestä ja kehitysmaiden äitiyshuollon kehittämisestä.

tuula.iivarinen@saimia.fi

Hanna Kainulainen, sosionomi (AMK) –opiskelija ja opiskelija-assistentti Saimaan ammattikorkeakoulussa. Hanna on osallistunut Vieraast maast 1 opintojaksolle ja toiminut aktiivisesti Vieraast maast 2 opintojakson suunnittelussa ja toteutuksessa. Hanna on tehnyt yhdessä Melanie Matern-Riihelän kanssa opintojaksosta toiminnallisen oppimisympäristön Saimaan ammattikorkeakouluun.

Outi Kokko-Muhonen, KM, lto, erityisopettaja, toimii Saimaan ammattikorkeakoulussa sosiaalialan koulutusohjelmassa lehtorina. Outi on toiminut Vieraast maast 1 ja 2 – erilaisia mutta samanlaisia opintojaksojen vastuopettajana.

outi.kokko-muhonen@saimia.fi

Minna Koponen, KM, lto, toimii Saimaan ammattikorkeakoulussa sosiaalialan koulutusohjelman lehtorina. Minna on osallistunut Vieraast maast 2- samanlaisia mutta erilaisia opintojakson toteutukseen. Hän on erityisen kiinnostunut kulttuurienväliseen vuorovaikutukseen liittyvistä kysymyksistä ja työstää parhaillaan väitöskirjaa Tampereen yliopistoon aiheena ”Monikulttuuristen korkeakouluopiskelijoiden kulttuuri- ja media – kompetenssien kehittyminen interaktiivisissa oppimisympäristöissä”.

minna.koponen@saimia.fi

Taru Heinonen, Noora Koponen & Maiju Ulvinen, sosionomi (AMK) –opiskelijat Saimaan ammattikorkeakoulussa.